

Danske A-kassers bemærkninger til udkast til ny hovedlov om en aktiv beskæftigelsesindsats

Generelle bemærkninger til ny hovedlov om en aktiv beskæftigelsesindsats

Det er ikke en nem opgave at forenkle lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Med forslaget til en ny hovedlov har man valgt at tage 1. spadestik til reelle forenklinger, bl.a. ved at strukturere loven bedre, ved at mindske antallet af bemyndigelsesregler, flytte flere regler ned på administrativt niveau – og selvfølgelig ved at ensrette og afskaffe en lang række af de gældende regler og krav til kommunernes administration. Det er ganske positivt.

Om forenklingerne bliver reelle og mærkbare vil dog vise sig.

Vi er lidt bekymrede for, om det forhold, at flere gældende lovregler nu flyttes til det administrative niveau, vil resultere i, at loven bliver enklere, mens de underliggende regelsæt i stedet bliver stadig mere komplekse, detaljerede og procesorienterede. Hvis det sker, bliver forenklingerne ikke reelle og mærkbare.

Med forslaget lægges der op til at give kommunerne mere frihed til selv at tilrettelægge indsatsen for de ledige. Den gældende processtyringsmodel omlægges til en økonomi- og resultatstyringsmodel med detaljeret kommunal monitorering.

Vi er lidt bekymrede for, hvad skiftet i styringsmodel vil resultere i. Vil flere vil få den indsats, de har ret til – og vil de samtidig også få en bedre indsats ...? Vil hele systemet blive mere presset – og giver det pres i virkeligheden mindre – og ikke mere – rum for gode kommunalt tilrettelagte indsatser for den enkelte ledige...?

Også dette vil vise sig.

Udvalgte a-kasser får i en forsøgsperiode på 4 år overladt indsatsen for de forsikrede ledige i opsigelsesperioden og i de første 3 måneder af ledighedsperioden.

Vi venter os meget af det forsøg. Vi vil i a-kasserne give de ledige den særligt tilrettelagte indsats, som kommunerne har svært ved generelt at give. Vi vil med forsøget vise, at vi kan få de ledige hurtigt i job – til gavn for den enkelte, for arbejdsgiverne, for os alle.

De a-kasser, der ikke bliver en del af forsøget, vil fortsætte – og også gerne udbygge – det samarbejde der er med kommunerne om indsatsen for de ledige, og vil selvfølgelig gå positivt ind i at få tilrettelæggelsen af den 1. fællessamtale, som nu kan placeres og holdes mere fleksibelt, til at fungere i det daglige. Det kræver, at samarbejdsaftaler mv. tages op og eventuelt justeres – og herefter respekteres. Ellers bliver det svært at få logistikken til at gå op uden et uforholdsmæssigt stort træk på ressourcerne i kommuner og a-kasser.

Der er lagt op til, at forslaget til den nye hovedlov træder i kraft d. 1. juli 2019.

Der bliver ikke meget tid til at implementere til den nye lov, særligt ikke til IT-mæssig implementering. Når det er sagt, er det vigtigt, at a-kasseforsøget sættes i gang hurtigst muligt. Om den fulde IT-mæssige implementering omkring forsøget skal ske i faser efter 1. juli 2019, vil vi selvfølgelig gerne se nærmere på.

Vi vil også gerne se nærmere på, hvordan vi optimerer det eksisterende IT-mæssige set up omkring de fælles samtaler – for det er der behov for, ellers vil det gå ud over samarbejdet om fællessamtalerne. Vi ser allerede eksempler på, at tilrettelæggelsen af de fælles samtaler flere steder "flyttes uden for IT-systemerne" og over i håndholdte processer – hvilket er u hensigtsmæssigt ift. en effektiv tilrettelæggelse af samtaler og indsats.

Vi ser gerne, at STAR – som har designet det IT-mæssige set up omkring samtalerne – bidrager til at rette op, hvor der er behov for det, og samtidig bidrager til at udvikle ny funktionalitet i systemerne, der skal sikre, at det reelt bliver muligt for kommuner og a-kasser at holde samtalerne mere fleksibelt.

Specifikke bemærkninger til en ny hovedlov om en aktiv beskæftigelsesindsats

I. Opgørelse af tidsperioder

Vi mener ikke, at beskrivelsen af opgørelsen af sammenlagt ledighed for de forsikrede ledige i lovforslagets bemærkninger er tilstrækkelig præcis/korrekt. Opgørelsen tager i dag afsæt i tilmeldingstidspunktet og herefter i det forbrug, der er indberettet til dagpengetællerne evt. tillagt et forventet forbrug, som efterfølgende korrigeres på baggrund af det faktiske forbrug. Opgørelsen starter/starter forfra ved hver indplacering/genindplacering.

Vi ser gerne, at bemærkningerne rettes til.

II. Påbegyndelse af "Min Plan"

Vi ser gerne, at det i lovens § 25 præciseres, at a-kassen påbegynder "Min Plan" sammen med den ledige ved CV-samtalen, herunder fastlægger kravene til den lediges jobsøgning. Samtidig ser vi gerne, at det i lovens § 42 præciseres, at "Min Plan" fastlægges (ikke påbegyndes) ved den første jobsamtale på baggrund af den påbegyndte "Min Plan" udarbejdet af a-kassen og den ledige i forbindelse med CV-samtalen.

III. "Min Plan 2.0"

I sin tid blev der udarbejdet handlingsplaner og senere jobplaner til de ledige – disse er i dag blevet til "Min Plan". Planerne – og nu "Min Plan" – er blevet til for at sikre, at al viden om den ledige, herunder om forpligtende indsatser, er samlet ét sted og tilgængelig – ikke bare for den ledige selv men også for de aktører, der skal samarbejde med og om den ledige.

Alle forsikrede ledige skal i dag have en "Min Plan", og planen er i dag det centrale omdrejningspunkt om den ledige, herunder om kommunens og a-kassens samarbejde.

I dag er den ledige forpligtet af "Min Plan". Hvad der fastlægges her gælder – hermed fungerer "Min Plan" reelt som en afgørelse. Af samme grund er der sat tekster med vejledning om pligter og dagpengemæssige konsekvenser ind i "Min Plan" – og der er krav om, at den ledige kvitterer for at have set "Min Plan", hver gang der er noget i planen, der forpligter den ledige.

I dag er der således indbygget retssikkerhedsmæssige garantier i "Min Plan", som skal sikre, at den forpligtende indsats, der iværksættes, lever op til de gældende forvaltningsmæssige krav og standarder. Heri ligger en styrkelse af den lediges retssikkerhed og en sikring af, at alle ledige har de samme garantier. Samtidig ligger der heri, at indsatserne faktisk også forpligter den ledige – som dermed kan sanktioneres for manglende overholdelse af "Min Plan".

Endelig er der med "Min Plan" etableret en enkel, effektiv og udgiftsneutral administration i kommuner og a-kasser baseret på fuld deling af digitalt tilgængelige data mellem den ledige, a-kassen og kommunen.

Via "Min Plan" kan man således nemt og enkelt løbende iværksætte og eventuelt justere indsatsen for den ledige:

- Uden at skulle sende breve til eksterne systemer (fx e-boks) hvor brevene ikke er digitalt tilgængelige for andre end den ledige og afsenderen af brevene.
- Uden efterfølgende at skulle dokumentere, hvilke breve der er sendt.
- Uden at skulle have de samme data liggende flere steder – og holde styr på, om data nu også er ens.

"Min Plan" er hermed et godt værktøj ift. de ledige og den fælles administration i dag.

I forslaget til en ny hovedlov lægges der som noget nyt op til at tage alt det forpligtende ud af "Min Plan" for alle ledige, der i dag har en "Min Plan" og for de grupper som fremover skal have en "Min Plan" – uden at det i øvrigt er en del af forenklingssaftalen.

Dette vil få konsekvenser for såvel de ledige som kommunerne – og ift. de forsikrede ledige også for a-kasserne.

Der lægges således op til, at kommuner (og evt. a-kasser) fremover skal træffe afgørelse over for de ledige i alle de situationer, hvor de forpligter den ledige – og sende denne afgørelse via e-boks. Herudover skal de også skrive det, der er truffet afgørelse om og sendt via e-boks, ind i "Min Plan" som en form for servicebesked til den ledige, der ikke *i sig selv* forpligter.

Der bliver tale om rigtig mange afgørelser (og registrering af servicebeskeder i "Min Plan") – bare for de forsikrede ledige. Hertil kommer alle de andre grupper af ledige.

Fremover vil kommunerne således skulle træffe afgørelse, hver gang de fx 1) giver den ledige en frist til at booke en samtale, 2) indkalder den ledige til samtale, 3) iværksætter en aktivitet eller anden indsats, 4) giver forskellige pålæg, herunder om konkret jobsøgning, 5) laver aftaler om jobsøgning eller 6) fastsætter krav til jobsøgning (NB: sidstnævnte for andre grupper end de forsikrede ledige). Hertil kommer, at der skal sendes en ny afgørelse, hver gang en frist, samtale eller aktivitet flyttes eller et pålæg, en aftale eller indsats justeres/opdateres af kommunen.

For hver afgørelsestype/situation skal der udarbejdes brevskabeloner, som til hver en tid skal leve op til forvaltningsmæssige krav og standarder.

Lever den ledige ikke op til sine forpligtelser, skal a-kassen bede kommunen om at sende a-kassen en kopi af sin afgørelse, medmindre brevet med afgørelsen bliver delt via "Min Plan" – ellers kan a-kassen ikke sanktionere den ledige. I dag er det imidlertid ikke muligt digitalt at dele fx breve via "Min Plan".

Endelig vil de ledige skulle holde sig orienteret to steder, fremfor ét: Dels på e-boks ift. de afgørelser, der sendes dertil, dels på Jobnet, hvor de løbende vil få vist "Min Plan" men fremover kun som servicebesked. I dag ligger data om den lediges beskæftigelsesindsats kun ét sted.

Det siger sig selv, at det ikke er nogen lille omlægning at tage det forpligtende ud af "Min Plan", men noget der kræver en grundig analyse.

Det siger også sig selv, at man ikke bare iværksætter en sådan omlægning uden at have drøftet den med kommuner og a-kasser, KL og Danske A-kasser.

Og endelig siger det sig selv, at man ikke bare lige tilsidesætter års investeringer i "Min Plan" i STAR, kommuner og a-kasser og erstatter "Min Plan" af meradministration og helt nye udgifter til afgørelser, der skal sendes via e-boks – tilsyneladende uden om den politiske aftale og uden at skrive det klart og tydeligt ind i loven og dens bemærkninger.

Dét, der lægges op til i lovforslaget ift. "Min Plan 2.0", har så vidtrækkende, ikke-analyserede konsekvenser, at vi simpelthen ikke kan støtte op om det på det foreliggende grundlag.

IV. Mindre intensiv indsats

I lovforslaget lægges der op til at ændre reglerne om mindre intensiv indsats,

Der er tale om ændringer, som vi ser meget positivt på – ikke mindst ser vi positivt på det forhold, at ledige, der er omfattet af en mindre intensiv indsats, fremover ikke skal søge job og dokumentere jobsøgning – og at der heller ikke skal holdes samtaler med de pågældende.

Imidlertid undrer vi os over, at man holder fast i, at a-kasserne ikke kan (med-)registrere den mindre intensive indsats for de forsikrede ledige.

Hvis en a-kasse fx ved, at den ledige er på vej på barsel, giver det ingen mening, at den skal sende den ledige ned til kommunen for at få en registrering af, at den pågældende er omfattet af en mindre intensiv indsats.

Man vil sagtens kunne konstruere ordningen sådan, at a-kasserne kan (med-)registrere mindre intensiv indsats, men at kommunen altid vil kunne annullere en sådan registrering, hvis kommunen undtagelsesvist ikke mener, at de ledige skal være omfattet af ordningen. Dette vil a-kassen selvfølgelig skulle informere den ledige om i forbindelse med registreringen.

Alternativt ser vi gerne, at i hvert fald forsøgsa-kasserne får mulighed for at registrere mindre intensiv indsats for alle deres ledige. Ellers vil vi se, at de samme ledige i selve forsøget kan få registreringen i a-kassen, men efter forsøget kun kan få den i kommunen – hvilket ikke giver mening for den enkelte ledige.

V. Pålagt konkret jobsøgning

Kommunerne kan i dag pålægge ledige at søge konkrete job. Hvis de ledige ikke søger de job, det er pålagt dem at søge, kan det få dagpengemæssige konsekvenser.

Vi mener, at regler, hvorefter en kommune kan pålægge ledige noget der kan få dagpengemæssige konsekvenser, skal fremgå af en lov – ikke kun af en bemyndigelse i loven.

Vi ser i dag alt for mange eksempler på, at kommunerne pålægger jobsøgning – men ikke *konkret* jobsøgning. Det er ikke i overensstemmelse med loven og intentionerne bag pålagt jobsøgning.

Vi mener derfor, at man – i forbindelse med at man skriver pålagt konkret jobsøgning ind i loven – skal præcisere, hvad der ligger indenfor lovens rammer og intention, og hvad der ligger udenfor. Det ligger fx udenfor at pålægge den ledige selv at finde 5 job, som den pågældende skal søge – og så betegne dette som pålagt *konkret* jobsøgning. Ligesom det ligger udenfor selv at finde 5 jobopslag frem og herefter pålægge alle ledige, der kommer til samtale en given dag eller uge, at søge de samme 5 konkrete job.

VI. Krav om afgivelse af et ret-og-pligt-tilbud senest en måned efter en fritagelse

Kommunerne skal fremover give alle forsikrede ledige et ret og pligt-tilbud efter senest 6 måneders ledighed, medmindre den ledige har været fritaget for pligten til at stå til rådighed i en periode. I så fald skal kommunen fremover give et ret-og-pligt-tilbud senest 1 måned efter, at fritagelsen er ophørt.

For de forsikrede ledige gælder det fx, hvis den ledige har deltaget i jobrettet uddannelse eller har været fritaget for rådighed på grund af sygdom eller (fædre-)barsel i 14 dage.

Vi kan ikke se nogen grund til, at der skal fastsættes krav om, at kommunerne skal give alle ledige med bare én enkelt fritagelse, fx på grund af kort tids sygdom eller barsel, et tidligt ret- og pligt-tilbud. Det er et proceskrav, som ikke giver mening. Kravet vil fremrykke indsatsen for en stor gruppe ledige, der reelt ikke har behov for så tidlig en indsats – men vil ikke resultere i en bedre indsats til de ledige.

VII. Virksomhedspraktik

Kommunerne kan i dag iværksætte en indsats i form af praktik på en virksomhed med det formål at afklare den lediges beskæftigelsesmål. De kan ligeledes iværksætte en virksomhedspraktik til ledige med mangelfulde faglige, sproglige eller sociale kompetencer, som kun vanskeligt kan opnå ordinær beskæftigelse eller ansættelse med løntilskud.

Med forslaget til en ny hovedlov skærpes formålet med praktikindsatsen. Fremover skal en praktik tilrettelægges, så den får en retning og et indhold, der hjælper den ledige tættere på sit beskæftigelsesmål og så vidt muligt giver mulighed for opnåelse af ordinære løntimer.

Vi ser i dag eksempler på, at kommuner har det som fast strategi at give virksomhedspraktikker til alle forsikrede ledige – tilsyneladende helt uden om alle formål, alene for at sikre, at de ledige kontinuerligt er i gang med en virksomhedsrettet indsats.

Vi ser fx eksempler på, at nogle kommuner har faste praktikordninger og ofte giver en praktik, som ligger endog meget langt fra den lediges beskæftigelsesmål, fx i kommunale kantiner, køkkener mv. Disse køkken/kantine-praktikker gives til alle ledige – pædagoger, akademikere, ledere mv. allerede tidligt i ledighedsperioden i dag, hvis disse ledige ikke selv kan finde anden praktik.

Vi ser også eksempler på, at der i kommunerne stilles krav om, at de ledige selv finder en virksomhedspraktik – hvilket ofte er ganske svært, ikke mindst da kravene stilles til alle kommunens ledige, så der er mange om praktikkerne. Det er ikke i orden generelt at uddelegere en myndighedsopgave til de ledige ved at stille sådanne krav – og det er at strække meningen med ret til selvfinden praktik alt for langt. Det siger sig selv, at det er uholdbart, at ledige i nogle kommuner efterhånden bruger mere tid på at søge efter en praktik end at søge efter et ordinært job.

Vi mener derfor, at der er behov for i loven eller dens bemærkninger at præcisere, hvad der falder indenfor og udenfor formålet, herunder formålet med retten til selvfinden virksomhedspraktik.

VIII. Rådighedsafprøvende tilbud

De ledige skal selvfølgelig stå til rådighed – heri ligger bl.a. at de medvirker aktivt i indsatsen. Der gives ikke mange rådighedsafprøvende tilbud i dag, da kommuner og a-kasser er gode til sammen at tilrettelægge en indsats for de få ledige, som ikke vil medvirke tilstrækkelig aktivt og for hvem der kan være tvivl om rådigheden.

Dette er også, hvad en analyse fra 2018 klart viser: Der er allerede de muligheder, der er behov for ift. de ledige, der skal rådighedsafprøves – man har derfor ikke brug for et særligt tilbud om nytteindsats til disse ledige.

Hertil kommer, at nogle kommuner har svært ved at administrere efter lovens rammer og intentioner.

Vi ser derfor gerne, at de rådighedsafprøvende tilbud – som særlige tilbud i form af nytteindsats – afskaffes.

IX. Digital kommunikation

I forslaget til en ny hovedlov lægges der op til at fastsætte nye regler om digital kommunikation, herunder om afsenderoplysninger på afgørelser, meddelelser eller andre dokumenter, der udelukkende er sendt eller udstedt på grundlag af elektronisk databehandling som led i beskæftigelsesindsatsen. Herudover lægges der op til, at Jobnet ikke længere kan angives som afsender – mens a-kasserne som noget nyt kan angives som afsender.

Vi mener, at dette er yderst problematisk.

I dag sendes der en lang række meddelelser mv. fra Jobnet til de ledige, som alene er bestemt og genereret af STAR, og som hverken jobcentre eller a-kasser kender til eller reelt er afsendere af.

A-kasserne vil gerne have sig frabedt, at STAR via Jobnet sender meddelelser ud til de ledige med angivelse af a-kasserne som afsender, når det reelt er STAR/Jobnet der er afsenderen – og afsendelsen end ikke er aftalt med a-kasserne.

Vi mener således, at Jobnet fortsat – alternativt STAR – skal angives som afsender på meddelelser mv., der sendes via Jobnet. Hvis a-kasserne skal angives som afsender på afgørelser, meddelelser eller dokumenter, der sendes ud via centrale systemer, som fx Jobnet, uden at a-kasserne er de reelle afsendere, skal det aftales specifikt med a-kasserne fra gang til gang. Dette skal enten skrives ind i selve loven eller præciseres i bemærkningerne til loven.

X. A-kasseforsøget

Vi ser gerne, at det fastsættes i loven, at der fra den 1. juli 2019 gennemføres forsøg i udvalgte a-kasser i en 4-årig periode – fremfor at det i loven fastsættes, at der gennemføres forsøg i perioden 1. juli 2019 til 1. juli 2023. Hvis forsøget mod forventning ikke sættes i gang den 1. juli 2019, er der således hjemmel i loven til at placere forsøgsperioden fra forsøgets start og 4 år frem – og ikke kun frem til 1. juli 2023.

Vi ser herudover gerne, at man i lovforslagets bemærkninger ikke lægger sig alt for fast på, hvilke regler, der fraviges som led i forsøget. Herudover ser vi gerne, at man ikke lægger sig alt for fast på, hvilke krav der stilles til a-kasserne uden at vide, om disse krav giver mening ind i en kontekst af forsøget.

Specifikke bemærkninger til konsekvenslovforslaget

XI. Tilsynsrådets opgaver og sammensætning

I lovforslaget om organisering og understøttelse af beskæftigelsesindsatsen m.v. lægges der op til at udvide Tilsynsrådets opgaver ganske markant.

Det er positivt, at Tilsynsrådet fremover bliver rådgivende for ministeren ift. langt flere tilsynsspørgsmål og tilsynsaktiviteter end i dag, herunder fx det nye tilsyn med kommunernes og a-kassernes beskæftigelsesindsats, revisionen og fokusrevisionen i kommunerne samt styrelsens øvrige tilsyn med kommunerne, styrelsens tilsyn med Udbetaling Danmark, styrelsens puljeforvaltning og styrelsens udvikling af nye initiativer på tilsynsområdet.

De mange nye opgaver kalder på, at Tilsynsrådet mødes ofte – også oftere end i dag – og holdes løbende orienteret om alle initiativer og større sager af relevans for tilsynet med a-kasser, kommuner og Udbetaling Danmark, herunder holdes orienteret om fx nye krav i regler, instrukser og vejledninger der udstedes over for disse.

De nye opgaver kalder også på, at der etableres en form for samarbejde mellem Tilsynsrådet og Styregruppen for Fejludbetalinger og Kontrol (SFK) – da styregruppen kan komme med vigtig viden til rådet om de aktiviteter, der iværksættes her ift. de ydelser, som a-kasser, kommuner og Udbetaling Danmark administrerer,

I lovforslaget lægges der op til, at Tilsynsrådets sammensætning ændres som følge af fusionen mellem LO og FTF, som indtil årsskiftet 2018/2019 begge var repræsenteret i Tilsynsrådet. Der lægges således op til, at kun ét medlem fra den nye hovedorganisation fremover skal være repræsenteret i Tilsynsrådet – organisationen "afgiver" således en plads, der ikke tilfalder en anden. Modsat Beskæftigelsesrådet, hvor hovedorganisationen "beholder" sine eksisterende pladser.

Der bliver dermed fremover et medlem mindre i Tilsynsrådet. Der lægges ikke op til at sammensætte rådet anderledes.

Dette er vi noget undrende over for.

Indtil årsskiftet blev AC og Lederne repræsenteret af FTF i Tilsynsrådet. Fremover har de ingen repræsentation i rådet. Dette er uholdbart.

Hvis man alene ønsker at give den nye hovedorganisation en enkelt plads i Tilsynsrådet, mener vi, at man må give den anden plads til AC – for at sikre den samme brede og ligelige repræsentation som i dag.

Med venlig hilsen

Verner Sand Kirk
Direktør